

Warsztat

O kreatywności modelu edukacyjnego Celestyna Freineta

Zastosowanie technik freinetowskich

Freinet powiedział:

„Ja odnalazłem godność swego zawodu, który stanowi dla mnie regułę życia”.

Nazwisko Celestyna Freineta, zmarłego w 1966 roku francuskiego pedagoga, wymienia się zazwyczaj w szeregu tak wybitnych reformatorów szkoły jak, jak J.Dewey, J.Kerschentsteiner, E. Claparède, M.Montessori i inni. Twórczość pedagogiczna Freineta sięga do tradycji pedagogiki naturalistycznej reprezentowanej przez J.J. Rousseau i H.Pestalozziego, a równocześnie jest zgodna aktualnymi postulatami wychowania, otwartymi na problemy współczesnego człowieka i świata. Celestyn Freinet jest twórcą oryginalnej i ciągle żywej koncepcji pedagogicznej pod nazwą Nowoczesna Szkoła Francuska Technik Freineta. Jest ona dziś najbardziej popularną odmianą szkoły aktywnej we Francji.

Podstawy myśli pedagogicznej Celestyna Freineta, jego filozofię życiową łatwiej zrozumieć, kiedy pozna się środowisko, w którym wychowywał się i pracował. Chodzi tu zarówno o środowisko przyrodnicze, jak i społeczne, na tle którego w sposób klarowniejszy odkrywa się jego osobowość. Tu również znajdziemy uzasadnienie motywacji powstania Ruchu Nowoczesnej Szkoły, którego rozmach i wyjątkowa zdolność twórcza doprowadziły do powstania Pedagogiki Freineta.

Celestyn Freinet urodził się w Gars w departamencie Alpes Maritimes. W małej osadzie na końcu drogi. Dalej są tylko ścieżki i dróżki które prowadzą na górskie stoki, gdzie spotyka się tylko owce i pasterzy. Domy w tej osadzie są zbudowane wzdłuż wysokich skał pośród których płynie rwący strumyk. Freinet opisywał to miejsce w „Gawędach Mateusza”. Był przesiąknięty specyfiką środowiska, w którym żył w rytmie wyznaczonym przez pory roku. Towarzyszył pasterzom na zboczach gór, obserwował ich pracę, spokój, mądrość i głęboką znajomość natury. To w „Gawędach Mateusza” wielokrotnie przywołuje tamte obrazy, poświęca wiele uwagi barankom wyrwującym się ku szczytom gór. Odnosi się też do orłów wznoszących się nad wielkimi przestrzeniami.

W Vence, niewielkiej miejscowości na południu Francji niedaleko Nicei, jest mała szkoła założona przez samego Freineta. Niewątpliwie jest sercem freinetowskiego ruchu pedagogicznego, znakomicie funkcjonuje do dnia dzisiejszego, promieniuje swoimi doświadczeniami na wiele innych szkół tego typu we Francji i poza jej granicami. Ecole Freinet w Vence jest położona wśród malowniczych prowansalskich wzgórz, z dala od wielkomiejskiego zgiełku i wrzawy. Kilka niewielkich biało- niebieskich budynków leży pośród przepysznej, bujnej śródziemnomorskiej roślinności. Prowadzi do niej bardzo wąska i kręta droga. Wzrok przyciąga uroczy, odrobinę przypominający czasy starożytne, kamienny amfiteatr, w którym dzieci urządzają zebrania oraz przedstawienia.

Kluczowym zagadnieniem w pedagogice Freineta jest swobodna twórczość uczniów, czego wyrazem są różne formy ekspresji artystycznej i plastycznej dzieci. Nie sposób tego nie zauważyć w Vence. Teren przeznaczony na szkołę Celestyn Freinet kupił w 1930 roku za własne oszczędności. Freinet kochał dzieci i pragnął, aby były one dobrze traktowane, jak osoby przewyższające wszystko inne. Osobowość tego niezwykłego człowieka miała wpływ na szkołę, którą tworzył.

Freinet uczynił z ekspresji dziecięcej punkt wyjściowy procesu dydaktycznego, przez co dowiódł, że w sprzyjających warunkach może się stać elementem intensyfikującym procesy poznawcze i kontakty społeczne. Szczególną uwagę zwrócił na ekspresję słowną w postaci swobodnych tekstów, gazetki szkolnej, korespondencji międzyszkolnej, teatru, poezji. Twórczość dzieci, której tworzywem jest słowo- symbol myśli ludzkiej – Freinet uważał za znakomity środek czynnego kształcenia języka uczniów i najlepszy sposób nawiązywania międzyludzkich kontaktów.

Kalendarium ważniejszych wydarzeń z życia i twórczości Celestyna Freineta

- 1896-** 15 października w Gars urodził się celestyn Freinet
- 1916-** Freinet jest ranny pod Verdun
- 1920-** CF podejmuje pracę nauczyciela w Bar-sur-Loup
- 1924-** Pierwsza korespondencja uczniów Freineta ze szkołą w Bretanii
- 1926-** Freinet wprowadza do szkoły drukarnię
- 1927-** Pierwsze wydanie „Drukarni w szkole”
Pierwszy Kongres Nowoczesnej Szkoły Francuskiej
- 1928-** Freinet rozpoczyna prace w Saint Paul de Vence
Freinet tworzy Spółdzielnię Nauczania Świeckiego
- 1932-** Wydano pierwszy zeszyt Biblioteki Pracy
- 1935-** Freinet otwiera własną szkołę w Vence
- 1940-** 41 Freinet walczy w Francuskim Ruchu Oporu
- 1946-** Pierwsze wydanie „Nowoczesnej Szkoły Francuskiej”
- 1947-** ponowne otwarcie szkoły Freineta w Vence
Pierwsze wydanie „Swobodnego tekstu”
- 1948-** Założenie Instytutu Spółdzielczego Nowoczesnej Szkoły (ICEM)
Pierwsze wydanie „Planów pracy”
- 1949-** Pierwsze wydanie „Wychowania przez pracę”
- 1950-** Pierwsze wydanie „Zarysu psychologii”
- 1956-** Pierwsze wydanie „Metod naturalnych w nowoczesnej pedagogice”
- 1957-** Utworzenie Międzynarodowej Federacji Ruchów Nowoczesnej Szkoły (FIMEM)
Pierwsze wydanie „Gazetki szkolnej”
- 1959-** Pierwsze pełne (poszerzone i opatrzone wstępem) wydanie „Gawęd Mateusza”
- 1960-** Pierwsze wydanie „Niezmiennej prawdy pedagogicznych”
Pierwszy numer BTJ dla dzieci młodszych (Bibliotheque de Trawail)
- 1966-** 8 października umiera w Vence Celestyn Freinet
- 1967-** Pierwsze wydanie „Sprawności i arcydzieł”
- 1968-** Pierwszy numer BT2 –dla młodzieży

Pedagogika Freineta rozprzestrzeniła się na cały świat. Do Polski „sprowadziła” ją Halina Semenowicz, prekursorka ruchu freinetowskiego w Polsce. W 1992 roku zostało zarejestrowane Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki Celestyna Freineta. Skupia ono swoim zasięgiem ośrodki regionalne w całym kraju. Należą do niego nauczyciele przejęci ideami Freineta, którym bliska jest „pedagogika zdrowego rozsądku”. Istnieje wiele klas autorskich w szkołach publicznych i społecznych.

„Zaufajcie dzieciom, bo one są twórcami przyszłości”

Celestyn Freinet